

SVEIO KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: tysdag 23. september 2014

Tid: kl. 17.30 (NB!)

Sted: Kommunestyresalen, Sveio kommunehus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som sms til mobiltlf. 959 86 979, eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gi melding om dette så tidlig som råd er. Varamedlemmer vert innkalla særskilt. Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sendt internt. Sakskartet elles vil bli lagt ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no.

Rådmannen er invitert til å orientere i sak 21/14.

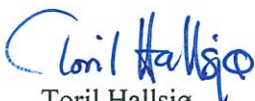
Sakliste:

- 18/14 Godkjenning av protokoll frå møte 11.06.14
- 19/14 Referat- og orienteringssaker 23.09.14
- 20/14 Revisor si eigenerklæring for 2014
- 21/14 Oppfølging av revisors merknader til rekneskapen 2013
- 22/14 Budsjett for 2015 – kontroll og tilsyn – utvalet sitt framlegg
- 23/14 Revisjonsavtalen - bruk av opsjon til 30.06.16
- 24/14 Reglementet for kontrollutvalet – endring i kap.8 om høyring
- 25/14 Invitasjon - selskapskontroll - Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS – prosjektplan
- 26/14 Forvaltningsrevisjonsrapport - «Spesialpedagogiske tiltak - Sveio kommune»

Eventuelt

Sveio/Aksdal, 11.09.14

Håkon Skimmeland
leiar (sign.)

Toril Hallsjø
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert)
Varamedl. (til orientering)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	18/14
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 17.06.14

Vedlegg: Protokoll 17.06.14

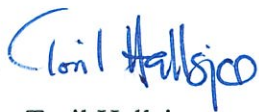
Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 17.06.14 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen slik han ligg føre.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 17.06.14 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 09.09.14

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

SVEIO KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Tysdag 17. juni 2014 blei det halde møte i Sveio kontrollutval under leiing av utvalsleiar Håkon J. Skimmeland.

MØTESTAD:	Kommunestyresalen, Sveio kommunehus
MØTESTART/-SLUTT:	kl.18.00 – kl. 19.45
MØTANDE MEDLEMMER:	Håkon J. Skimmeland (Ap), Kristi Henden Tveitaskog (Sp), Tor Røkenes (V) og Andreas Bårtvedt (H)
MØTANDE VARAMEDLEMMER:	Ingen
FORFALL:	Oddbjørg Hovland (MDG/SV)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Revisor Willy Hauge, KPMG AS
ANDRE SOM MØTTE:	Rådmann Bjarne A. Martinsen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 13/14 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 29.04.14

Sekretariatet si innstilling:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 29.04.14 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 17.06.14:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 17.06.14:

Protokollen frå møte i kontrollutvalet 29.04.14 blir godkjent slik han føre.

SAK 14/14 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 17.06.14

15. Protokoll - representantskapsmøte 25.04.14 – Haugaland Vekst IKS
16. Møte i havnerådet 28.05.14 – Karmsund Havnevesen IKS
17. Generalforsamling 17.06.14 - Haugalandspakken AS
18. Fagkonferansen i kontroll og tilsyn 3.- 4. juni i Haugesund (www.fkt.no)
19. Statusoversikt juni 2014
20. Gebyrvedtak frå klagenemnda for offentlige anskaffelser – KST- sak 44/14
21. Forenklingsutvalgets forslag til nye innkjøpsregler ut på høring

Handsaming i kontrollutvalet 17.06.14:

Utvalssekretær gjekk gjennom sakene og utvalet kom med kommentarar. Til 16: Vedtektene er endra. I tillegg til kjerneoppgåvene, er det opna for næringsutvikling. Til 18: Ca 150 deltakarar med interessante tema. Til 20: Rådmannen orienterte. Han meinte det nå var større bevisstgjeriing og kompetanse. Til 21: Spannande å sjå kva som kjem. Reglar bør ikkje endrast for ofte.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 17.06.14:

Kontrollutvalet tar referatsakene 15-21 til orientering.

SAK 15/14 OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJON – BUDJETT- OG ØKONOMISTYRING I PLEIE- OG OMSORGSEININGA

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval tar tilbakemelding om oppfølging av KPMG sin rapport «Budsjett-og økonomistyring i pleie- og omsorgseininga» til orientering.

Melding om oppfølging sendast kommunestyret til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 17.06.14:

Leiar innleia og rådmannen orienterte. Utvalet var nøgd med oppfølginga. Rådmannen meinte at ein fortsatt hadde eit stykke å gå med omsyn til analysering og forståing. Utvalet slutta seg til framlegg til vedtak.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 17.06.14:

Sveio kontrollutval tar tilbakemelding om oppfølging av KPMG sin rapport «Budsjett-og økonomistyring i pleie- og omsorgseininga» til orientering.

Melding om oppfølging sendast kommunestyret til orientering.

SAK 16/14 OPPFØLGING AV ÅRSOPPGJERSBREV FOR REKNESKAPSBREV FOR REKNESKAPSÅRET 2013

Sekretariatet si innstilling:

Kontrollutvalet vil be rådmannen gje ei skriftleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.09.14 på korleis merknadene i revisor sitt årsoppgjersbrev/brev nr 2 er følgd opp.

Handsaming i kontrollutvalet 17.06.14:

Leiar innleia og revisor orienterte. For regulering av budsjett er det fortsatt en del å ta tak i. Vidare bør rådmannen sørge for at tilgangsrettar i økonomisystemet er oppdaterte. Utvalet slutta seg til framlegg til vedtak.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 17.06.14:

Kontrollutvalet vil be rådmannen gje ei skrifteleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.09.14 på korleis merknadene i revisor sitt årsoppgjersbrev/brev nr 2 er følgt opp.

SAK 17/14 TERTIALRAPPORT OG REVIDERT BUSJETT 2014 OG ØKONOMI-PLAN 2015-2018

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontrollutval tar rådmannen sine saksframlegg om 1. tertialrapport 2014, revidert budsjett 2014, økonomiplan 2015- 2018 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 17.06.14:

Rådmannen orienterte. Rapportering er lagt opp etter 4, 8 og 12 månader. Tertialrapport viser stort meirforbruk, spesielt innan barnehagesektor. Det skyldast at fleire vakansar i haust gjorde at berekningane av tilskot ikkje var rett. Kommunen har også dei siste åra hatt ei vekst på 30 % for born i barnehagealder. I revidert budsjett er det gjort finansielle endringar, mellom anna redusert renteanslag og fondsavsetningar. I økonomiplanen er det lagt inn eit netto driftsresultat med 0,75 %, som er lågt, men realistisk. Dersom det likevel ikkje går den vegen, må kommunen sjå på konkrete kutt gjennom strukturendringar mot tidligare »ostehøvel»-prinsipp.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 17.06.14:

Sveio kontrollutval tar rådmannen sine saksframlegg om 1. tertialrapport 2014, revidert budsjett 2014, økonomiplan 2015- 2018 til orientering.

EVENTUELT

Haugaland Kraft AS

Sekretær informerte om at Karmøy kontrollutval har valt Haugaland Kraft AS for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon og har vedteke å invitere dei andre eigarkommunane til å delta. Sekretariatet vil legge fram sak om invitasjonen og Deloitte sitt framlegg til prosjektmandat til hausten. Utvalet var samd i prinsippet om å delta, men ønskte å sjå nærare på mandat og kostnad.

Neste møte

Neste møte er sett til **16. september** kl. 18.00.

Sveio/Aksdal, 17. juni 2014

Håkon J. Skimmeland
kontrollutvalsleiar (sign.)

Toril Hallsjø
utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	19/14
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 23.09.14

Vedlegg:

- 22. Statusoversikt september 2014
- 23. Protokoll – representantskapsmøte 28.05.14 – Krisesenter Vest IKS
- 24. KS sitt brev 05.08.14 om det vidare arbeidet med ein kommunereform

Saksorientering:

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, melding og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet tar referatsak 22 – 25 til orientering.

Aksdal, 11.09.14

Toril Hallsjø
Utvalssekretær

Kontrollutvalet i Sveio

Statusoversikt september 2014

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
«Spesialpedagogiske tiltak»	28.01.14 sak 3/14	<i>inntil 200 timar</i>	Ferdig rapport	09.09.14	
Selskapskontroll					
<i>Haugaland Kraft AS og Hgl Næringspark AS</i>	09.09.14, sak 19/14	19 timar av 380 t.	Til hand- saming	Februar 2015	
Andre saker					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Hand- saming i KU	Hand- saming i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Pleie- og omsorgs- tenestene	16.04.13, sak 14/13	<i>19.11.13, sak 30/13</i>	<i>16.12.13, sak 85/13</i>	KU 17.06.14, sak 15/14	
Selskapskontroll					
Oppfølging - SIM IKS		29.04.14, 11/14	19.05.14,		
Andre saker					

Avslutta prosjekter

Forvaltningsrevisjon	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp	Merknader
Plan for forvaltnings- revisjon 2012-2016	22.05.12 sak 11/12	18.09.12, sak 22/12	22.10.12 sak 101/12	I 4-års perioden	Laga av KPMG as
Selskapskontroll					
Plan for selskaps- kontroll 2012-2016	-	18.09.12 sak 21/12	22.10.12, sak 100/12	I 4 års perioden	Laga av sekretariatet
SIM IKS	21.12.11 sak 25/11	18.09.12 sak 20/12	22.10.12, sak 102/12	Inga frist	Deloitte as
Andre saker					
Overordna analyse for forvaltningsrevisjon	22.05.12-	18.09.12, sak 22/12	22.10.12 sak 101/12		Laga av KPMG as

PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE I KRISESENTER VEST IKS,
KI.12.00, 28.05.2014, I FORMANNSKAPSSALEN , HAUGESUND RÅDHUS.

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 07.08.14
Journalført: 14/249/oglu
Arkivkode: 26

TILSTEDE: REPRESENTANTER FRA EIERKOMMUNENE:

TYSVÆR

KARMØY

ETNE

UTSIRA

KVINNHERRAD

VINDAFJORD

HAUGESUND

ULLENSVANG

BØMLO

SULDAL

SAUDA

FULLMAKT GITT TIL HAUGESUND KOMMUNE, FRA

STORD

FITJAR

SVEIO

FULLMAKT GITT TIL ULLENSVANG HERAD, FRA

ODDA

I tillegg møtte styrets leder og daglig leder.

Møteleder: Odd Henry Dahle.

SAK a GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE.

VALG AV REFERENT OG 2 TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLLEN.

Innkalling og saksliste ble godkjent.

May Lise Skogøy ble valgt til referent . Jorunn Løklingholm , Bømlo, og Wictor Juul,

Sauda, ble valgt til å underskrive protokollen.

SAK b ÅRSMELDING MED REVIDERT REGNSKAP.

2

Årsmeldingen var sendt i posten, til rådmennene i eierkommunene.

Årsmelding og regnskap ble drøftet og godkjent.

SAK c HONORAR TIL STYRET.

Før saken ble drøftet stilte Thorbjørn Reisæter spørsmål om sin habilitet i denne saken,

Han var ikke inhabil.

Styrets forslag til honorar til styret ble godkjent.

SAK d BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

Sakspapirene var sendt til rådmennene, i posten.

Daglig leder orienterte.

Representantskapet vedtok budsjett 2014 og økonomiplan.

SAK e VALG AV MEDLEMMER TIL STYRET.

Valgkomiteens forslag var ettersendt på mail.

Valgkomiteens leder, Kristian Birkeland orienterte.

Else Berit Helle, Elin Frønsdal, Ragnhild Bjerkvik og Leif Kongestøl var på valg.

Valgkomiteens forslag om gjenvalg for de som var på valg, ble vedtatt.

Valgkomiteens leder hadde bedt om at en annen ble valgt til hans plass i valgkomiteen.

Representantskapet valgte Øyvind Valen, Suldal, som ny leder av valgkomiteen.

Marit Dagestad, Odda og Trond Salmo, Fitjar, ble gjenvalgt som medlemmer av valgkomiteen.

SAK f VALG AV LEDER OG NESTLEDER TIL STYRET.

Elin Frønsdal ble gjenvalgt som leder og Morten Sørensen ble gjenvalgt som nestleder.

Styret : fra 28.5.2014:

3

Elin Frønsdal	Haugesund	leder	2 år
Morten Sørensen	Karmøy	nestleder	1 år
Else Berit Helle	Stord	styremedlem	2 år
Nina Iren Nesheim	Odda	styremedlem	1 år
Kjell-Magnar Mellesdal	Bømlo	styremedlem	1 år
Thorbjørn Reisæter	Ullensvang	vara	1 år
Leif Kongestøl	Kvinnherad	vara	1 år
Ragnhild Bjerkvik	Haugesund	vara	1 år

SAK g VALG AV REVISOR.

Styret hadde innstilt Apeland Revisjon. Styrets innstilling ble godkjent.

Jorunn Løklingholm

Victor Juul

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Kommunene i Rogaland

Rogaland fylkeskommune

v/ordfører og rådmann

Vår referanse: HA

Arkivkode: 040

Saksbehandler: Helene Arholm

Deres referanse:

Dato: 05.08.2014

Anmodning om kommunal og fylkeskommunal politisk behandling av KS medvirkning i lokale og regionale prosesser i en kommunereform.

Bakgrunn

Det fremkommer av Prop. 95S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015 at alle landets kommuner høsten 2014 vil inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere, og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Fylkesmennene vil få ansvaret fra regjeringen for å igangsette disse prosessene. Regjeringen sier i proposisjonen at det er ønskelig at de regionale prosessene gjennomføres i et samarbeid mellom fylkesmannen og KS regionalt, og varsler en egen invitasjon til KS om å delta i prosessene etter stortingsbehandling av proposisjonen. KS mottok en slik invitasjon fra Kommunal- og moderniseringsministeren 03.07.

KS styres av sine medlemmer på nasjonalt nivå av de medlemsvalgte organene hovedstyre og landsstyre, og regionalt av de medlemsvalgte fylkesstyrene.

KS ønsker i denne saken en særskilt medlemsforankring av vår deltakelse i det videre prosessarbeidet, og vil invitere til en politisk behandling i kommunen/fylkeskommunen av dette.

KS prinsipielle syn på kommunereform

KS landsting i februar 2012 vedtok i en uttalelse at kommunegrenser kan endres ved gode lokale prosesser, at oppgavene må være avgjørende for kommunestrukturen og at kommunene selv må ha styrende innvirkning på prosessen.

KS landsstyre diskuterte regjeringens forslag til en kommunereform og invitasjonen til KS i sitt møte 28. mai i år, og fattet følgende enstemmige vedtak:

«Landsstyret er positiv til at KS sentralt og regionalt tilrettelegger for og gir prosessveiledning i lokale prosesser og at dette gjøres i samarbeid med fylkesmannsembetene, i et likeverdig samarbeid. Det forutsettes at det er en gjensidig forståelse i dette samarbeidet for at kommunene selv styrer framdriften i prosessene, og definerer sine behov for veiledning og prosessstøtte»

Landsstyret anbefalte samtidig at fylkesstyrene ba kommunene gjennom lokale politiske vedtak å gi fylkesstyrene mandat til å gå inn i et slikt samarbeid om tilrettelegging av lokale prosesser. Dette vil tydeliggjøre at mens fylkesmennenes rolle i samarbeidet er definert av staten, er KS' rolle definert av kommunene.

Resten av landsstyrets uttalelse er tilgjengelig på <http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati1/Folkevalgtportalen/Kommunestruktur/Landsstyreuttalelse-om-kommunereform/>

KS sitt fylkesstyre i Rogaland har vedtatt å følge opp Landsstyrets vedtak, og ønsker å be kommunene/fylkeskommunene i Rogaland om et slikt mandat, for å sikre en best mulig medlemsforankring av det arbeidet som skal gjøres fra høsten av.

Regjeringens forslag og Stortingets behandling

Ifølge kommuneproposisjonen vil den organiserte prosessen starte i august 2014, og vil i hovedsak gå til kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Vedtakene meldes til KMD via fylkesmannen, som også vil bli bedt om å gjøre en selvstendig vurdering.

Våren 2015 legges en stortingsmelding med forslag til nye oppgaver til robuste kommuner fram, og en samlet proposisjon om ny kommunestruktur vil fremmes for Stortinget våren 2017. De særskilte økonomiske virkemidlene i reformen vil gjelde for kommuner som det er fattet nasjonale vedtak for i løpet av reformperioden dvs innen 01.01.18. Iverksetting av sammenslåingene vil være senest 01.01.20.

Stortingets flertall sluttet seg til regjeringens forslag til både fremdriftsplan og økonomiske virkemidler. De varslede initiativ vil derfor bli igangsatt fra regjeringens side. Gjennom et forslag fremmet under stortingsdebatten 18. juni har også et flertall i Stortinget presisert at «Stortinget stadfester at gjennomgangen av oppgåvene til kommunane må inkludere oppgåvene som skal liggje til eit folkevald regionnivå/mellomnivå/færre fylkeskommunar».

Det er ikke etablert noe bredt flertall i Stortinget for den konkrete fremdriftsplanen og økonomiske virkemidler. Det vises til Innst. 300 S (2013-2014) for de enkelte partigrupperings merknader:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2013-2014/inns-201314-300/4/>

Et bredt flertall i Stortinget har imidlertid uttrykt støtte til igangsettingen av de lokale prosessene:

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er derfor positive til at alle landets kommuner høsten 2014 inviteres til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner. Flertallet forventer at kommunene på en god måte fra starten av en slik prosess involverer innbyggere, organisasjoner og ansatte på en god måte. Slik involvering øker sannsynligheten for en best mulig prosess for lokalsamfunnet.»

Premisser for KS medvirkning

KS har forutsatt at endringer i kommunestrukturen må bygge på lokale prosesser. KS skal ikke være pådriver for dette.

KS ønsker på medlemmenes premisser å legge til rette for lokale prosesser sammen

med fylkesmennene, men det er medlemmene selv som bestemmer hvem de vil ta initiativ til samtaler med. KS ønsker ikke å ta stilling til dette, hverken regionalt eller nasjonalt.

KS mener det vil være naturlig å bruke de etablerte KS arenaene - fylkesstyrene, fylkesmøtet, høstkonferansen osv. I en tidlig fase kan også andre arenaer som kommunene benytter brukes, f.eks regionråd, regionsamlinger. Egne temadager kan brukes. Kommunene selv må eie og styre prosessene, med bistand fra KS og fylkesmannen.

KS vil ivareta rollen som medlems- og interesseorganisasjon med fokus på rammevilkår, styrking av lokaldemokratiet, formidling av faktagrunnlag og tilrettelegging av arenaer for utvikling, kunnskapsdeling og erfaringsutveksling.

KS mener det er naturlig å se de kommunale og fylkeskommunale/regionale oppgaveporteføljene i sammenheng, og vil på nasjonalt nivå særlig arbeide videre med hvilke oppgaver som ut fra hensyn til nærhet til innbyggere, politisk folkevalgt forankring og effektiv oppgaveløsning kan flyttes til et av disse to nivåene, under forutsetning av fullfinansiering av nye oppgaver.

Tilbakemelding fra kommunene og fylkeskommunene til KS

Fylkesstyret i KS Rogaland ber den enkelte kommune og fylkeskommune behandle følgende punkt:

« _____ kommune/fylkeskommune gir sin tilslutning til at KS deltar som faglig tilrettelegger og koordinator for lokale/regionale prosesser i det kommunereformarbeidet regjeringen etter stortingsvedtak har invitert kommunene til. »

Vi håper flest mulig av dere ønsker å gi KS Rogaland et slikt mandat, og ber dere legge til rette for en rask behandling av saken. Vedtak sendes ks-rogaland@ks.no.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at forslag til vedtak er formulert felles for alle fylkesstyrrer som ønsker å be om et slikt mandat.

Med vennlig hilsen
KS Rogaland

Hilde Gunn Bjelde
Styreleder

Helene Arholm
Regiøndirektør

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	20/14

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2014

Vedlegg: Revisor si egenerklæring, dagsett 01.07.14

Saksorientering:

Kommunelova § 79 og forskrift om revisjon (revisjonsforskriftene) kap. 6 (§§ 13 – 15) slår fast at oppdragsansvarleg revisor for kommunar skal være uavhengig til den reviderte verksemd.

Forskriftene slår også fast at oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet. Ifølgje kommunelova § 79 skal den som foretar revisjon for ein kommune ikkje ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisor sine nærstående har ein slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisor si sjølvstende og objektivitet. I tillegg seier forskriftene §§ 13 og 14 noe om dei krav som vert stilt for at revisor skal være uavhengig, og dei begrensninger som gjeld for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering:

I følgje revisjonsforskriftene § 15 skal oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, gje ein skriftleg egenerklæring av si sjølvstende til kontrollutvalet. Krav til sjølvstende og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarleg revisor som pliktar å leggje fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet.

Revisor gjer der greie for si sjølvstende overfor kommunen i samsvar med krava i kommunelova og i revisjonsforskriftene. Det går fram at det ikkje ligg føre noe som tilseier at ho ikkje er uavhengig når det gjeld forholdet til Sveio kommune. Fråsegna vert gjeve på revisor sitt eige ansvar og skal ikkje godkjennast av kontrollutvalet, men vert tatt til orientering.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Sveio kontrollutval tar den framlagde egenerklæring for 2014 frå oppdragsansvarleg revisor Willy Hauge, KPMG AS til orientering.

Aksdal, 09.09.14

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS

Mottatt dato: 14.08.14
Journalført: 14/252/egl
Arkivkode: 216

Sveio kommune

Egenvurdering av uavhengighet, jf forskrift om revisjon § 15

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. KommuneLOven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller LOven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolLOven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold

Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.

Pkt. 2: Medlem i styrende organer

Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.

Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit

Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.

Pkt. 4: Nærstående

Undertegnede har ingen nærstående som har slik tilknytning til Sveio kommune at det kan svekke uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet

Undertegnede yter ikke rådgivnings- eller andre tjenester overfor Sveio kommune som er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet

Pkt. 6: Tjenester under Sveio kommunes egne ledelses- og kontrolloppgaver

Undertegnede yter ikke tjenester som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.

Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige

Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Sveio kommune.

Pkt. 8: Andre særegne forhold

Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Haugesund, 01.07.2014
KPMG AS

Willy Hauge
Statsautorisert revisor

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	21/14
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

OPPFØLGING AV REVISORS MERKNADER TIL REKNESKAPEN 2013

Vedlegg: Svar på årsoppgjersbrev / brev 2 , dagsett 19.08.14 (IM)
KPMG sitt brev nr 2 – 2013 Sveio (årsoppgjersbrev, dagsett 08.05.14)

Bakgrunn

Kontrollutvalet vedtok samrøystes i møte 17.06.14, sak 16/14:

Kontrollutvalet vil be rådmannen gje ei skriftleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.09.14 på korleis merknadene i revisor sitt årsoppgjersbrev/brev nr 2 er fulgd opp.

Etter forskrift § 8 skal kontrollutvalet sjå etter at revisjonen sine merknader i revisjonsmelding og i årsoppgjersbrev blir fulgt opp: «*Når revisor påpeker forhold i årsregnskapet, , skal kontrollutvalget påse at dette blir fulgt opp. »*

Grunnlaget for handsaminga av Sveio kommune sitt årsrekneskap for 2013 var rekneskapen med notar, rådmannen sin årsrapport og revisor si revisjonsmelding, dagsett 10.04.14. Revisor sitt årsoppgjersbrev mangla og det blei i møtet 29.04.14, sak 8/14 protokollert at eventuelle merknader i årsoppgjersbrevet skulle rådmanenn melde tilbake til utvalet innan 01.09.14.

KPMG la fram si revisjonsmelding innenfor lovfastsett. Revisor hadde såkalla rein melding, dvs utan atterhald eller presiseringar. Totalt sett blei rekneskapen for 2013 gjort opp med eit rekneskapsmessig meirforbruk (driftsunderskot) på kr 1,5 mill.

Årsoppgjersbrevet/brev nr 2 blei oversendt kontrollutvalet i Sveio ved sekretariatet 08.05.14. Forhold som blei tatt opp i brevet er følgjande:

- til dels store avvik mellom rekneskapstall for 2013 og regulert budsjett gjer at det vert tilrådd at det vert etablert rutinar som sikrasr tilstrekkeleg ajourhold av budsjettet,
- slutføring av arbeidet med samordna økonomireglement,
- ajourføring av tilganger i økonomisystemet som sikrar at kun relevante personar har tilgang til økonomi og andre moduler i Visma.

Rådmannen skriv i brev, dagsett 19.08.14, følgjande:

Visar til årsoppgjersbrev frå KPMG, gjeldande rekneskapsrevisjonen i Sveio kommune for rekneskapsåret 2013.

AD – Regulering av budsjett

KPMG tilrår Sveio kommune å etablera rutinar som sikrar tilstrekkeleg ajourhald av budsjett. Anbefalinga grunnar i store registrerte avvik mellom rekneskap og regulert budsjett i 2013.

Når det gjeld økonomi har Sveio kommune etablerte rutinar for månadsrapportering, tertialrapportering og årsrapportering. Etter rådmannens meining har kommunen dermed gode nok rutinar til å kunna fanga opp avvik mellom budsjett og rekneskap på eit tidleg stadium. Malane som nyttast ved økonomirapporteringane har per i dag ikkje eit særskild punkt om moglege budsjettendringar. Rådmannen vil vurdere å ta inn dette som eige punkt i rapporteringsmalane, som skal nyttast framover.

Når det gjeld rekneskapsåret 2013 konkret, så har rådmannen registrert at det er spesielt store avvik på ulike refusjonar frå staten, andre kommunar og NAV (sjukepengar). Dette er søkt retta opp i komande budsjetter, og vert handsama som eige tema i budsjettsskriv til einingane. Rådmannen er også merksam på særskild store avvik på dei sosiale utgiftene til Sveio kommune. Dette skyldast i stor grad premieavvik på pensjonane og kommunens bruk av premiefond til betaling av pensjonspremie. Det er utfordrande å berekna premieavviket før det føreligg. Bruk av premiefond har kjende verknadar og budsjettet vil i framtida regulerast i forhold til bruk.

AD – Samordna økonomireglement

Nytt økonomireglement blei vedtatt av kommunestyret i Sveio den 19.05.2014, i sak KOM 027/14. Økonomireglementet er sendt på e-post til KPMG.

AD – Ajourføring av tilgangar i økonomisystemet

Det påpeikast at Sveio kommune ikkje har gode nok rutinar når det gjeld å ta bort tilgangar i økonomisystemet, etter at tilsette har avslutta sitt arbeidsforhold i kommunen.

Rutinane for handtering av mellom anna avslutta arbeidsforhold, er under revidering for kommunen som heilheit. Ansvarleg for revideringa er kommunalsjef Kenneth Tollefsen. Dei reviderte rutinane vil også gjelde tilgangane i økonomisystemet.

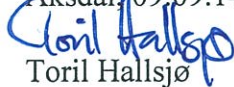
Sjølv om dei formelle rutinane rundt tilgangar til økonomisystemet ikkje er gode nok, blir tilgangane regulerte med jamne mellomrom. Etter rådmannens meining er det ikkje fleire tilsette med tilgang til økonomisystemet, enn at det er mogleg å ha brukbar kontroll ved manuell gjennomgang av tilgangane.

Tilbakemeldinga gjer greie for etablerte rutinar og kva administrasjonen har gjort.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

Sveio kontrollutval tar rådmannen sitt svar på oppfølging av revisor sine merknader til årsrekneskapen 2013 til orientering.

Aksdal, 09.09.14

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

KPMG AS
Karmsundgata 72
N-5529 Haugesund

Telephone +47 04063
Fax +47 52 70 37 70
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

VEDLEGG

SAK 16/14
21/14

Kontrollutvalget i Sveio kommune
c/o Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
Postboks 57
5575 Aksdal

Deres ref

Vår ref Willy Hauge

8. mai 2014

Sveio kommune - brev nr. 2

Vi har nå gjennomført vår revisjon for regnskapsåret 2013 for Sveio kommune og ønsker i den anledning å gi enkelte innspill og kommentarer til ledelsen i kommunen. I tillegg har mindre vesentlige forhold løpende blitt kommunisert med kommunens økonomiledelse.

Vi gjør oppmerksom på at hovedhensikten med vår revisjon er å gi oss muligheten til på en forsvarlig måte å uttale oss om regnskapet. Våre kontroller er utført på testbasis og må ikke oppfattes som tester for å avdekke feil eller uregelmessigheter som er uvesentlige for regnskapet. Det må også understrekes at svakheter i regnskapssystemet og den interne kontroll kan medføre misligheter som våre normale tester ikke nødvendigvis vil avdekke.

Vi har ved vår revisjon ikke registrert forhold som vi mener er av en så vesentlig karakter at de umiddelbart trenger oppfølging fra ledelsen i kommunen. Vi har likevel sett områder der kommunen bør vurdere å endre sine rutiner. Disse forholdene er oppsummert nedenfor.

Regulering av budsjett

Kommunen plikter å utarbeide årsbudsjett. Budsjettet skal være realistisk jf. kommuneloven § 46. I henhold til kommuneloven § 47 og forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) § 11 er kommunen pliktig å foreta endringer i budsjett ved behov. Dette innebærer krav til løpende rapportering gjennom året, gjennomføring av budsjettendringer og rebudsjettering.

Gjennomgang av kommunens rutiner for regulering av budsjett har avdekket svakheter. På noen områder er det til dels store avvik mellom regnskapstall for 2013 og regulert budsjett. Vi anbefaler at kommunen etablerer rutiner som sikrer tilstrekkelig ajourhold av budsjettet, slik at dette i størst mulig grad gjenspeiler realitetene og samsvarer med regnskapet.

Offices in:

Oslo	Haugesund	Sandnessjøen
Ålesund	Kristiansund	Stavanger
Bergen	Larvik	Stord
Bodø	Mo i Rana	Strømme
Elverum	Molde	Tromsø
Finnshov	Narvik	Trondheim
Grimstad	Roros	Tvedestrand
Haller	Sandnessjøen	

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsskattede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Samordnet økonomireglement

Ved fjorårets revisjon ble det anbefalt å utarbeide et samordnet økonomireglement. Vi har gjennom samtaler med kommunens økonomiledelse fått beskjed om at slikt økonomireglement er under utarbeidelse. Det anbefales at prosessen fullføres så snart som mulig.

Ajourføring av tilganger i økonomisystemet

Tilgang til økonomisystemet Visma administreres gjennom modulen "Brukeradministrasjon".

Våre kontroller har avdekket svakheter knyttet til ajourhold av tilganger. Våre kontroller viser at kommunen ikke har gode nok rutiner når det gjelder å fange opp personer som har avsluttet sitt arbeidsforhold og derfor ikke lenger skal ha tilgang til modulene i Visma.

Vi vil anbefale kommunen å utarbeide bedre rutiner som sikrer at kun relevante personer har tilgang til økonomi og andre moduler i Visma.

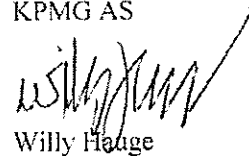
Andre forhold

Gjennom vår revisjon har vi sett at kommunen har etablert gode rutiner for avstemming og dokumentasjon av vesentlige regnskapsposter. Vi takker for et godt samarbeid med administrasjonen i kommunen.

Kommunen plikter etter bokføringsloven § 13 å oppbevare de nummererte brevene fra revisor på lik linje med annet regnskapsmateriale.

Om det er spørsmål eller kommentarer til forholdene vi tar opp ber vi dere kontakte oss.

Vennlig hilsen
KPMG AS

Willy Hauge
Statsautorisert revisor

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	22/14
Kommunestyret	15.12.14	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	151	

BUDSJETT KONTROLL OG TILSYN 2015 – KONTROLLUTVALET SITT FRAMLEGG

Vedlegg: Budsjettforslag 2015

Saksorientering:

Kontrollutvalet har eit vidt arbeidsfelt og er berre underordna kommunestyret. Kontrollutvalet sitt tilsyn er ikkje avgrensa til berre å gjelde økonomiske forhold. Kontrollutvalet skal også sjå etter at saksførebuing og vedtaksprosessar, både i administrasjonen og i dei andre politiske organa fungerer på ein måte som garanterer oppfylling av alle faglege krav, og varetar grunnleggjande rettstryggleiksomsyn overfor kommunen sine innbyggjarar og andre som måtte bli ramma av vedtaka.

Kontrollutvalet sitt ansvar er i fyrste rekke eit påsjåar-ansvar, og utvalet si rolle vil fyrst og fremst vere som bestillar. Ein viktig del av dette ansvaret vil vere å sjå til at bestillingane til revisor tilfredsstillar kommunen si trong til ein kvar tid.

Dersom kontrollutvalet ønskjer å gjere ei tilleggsbestilling hos revisor utover vedteken ramme, må utvalet be kommunestyret om ei høgare ramme.

Kontrollutvalet har eit lovpålagt ansvar for å utarbeide budsjettframlegg for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Sidan kontrollutvalet er direkte underlagt kommunestyret, skal kontrollutvalet sitt budsjettvedtak, i følgje forskrift, leggjast fram for kommunestyret, samstundes som kommunen sitt samla budsjett for 2015 vert vedteke.

Budsjettet skal omfatte alle utgifter knytte til kontrollutvalet, sekretariatet og revisjonen si samla verksemd. Dette gjer at kontrollutvalet har eit forplikta ansvar for budsjett og regnskap tilsvarende det dei enkelte resultateiningane i kommunen har. Forskrifta pålegg kommunen å ha ei forsvarleg revisjonsordning og eit uavhengig sekretariat. Budsjettforslaget omfattar derfor **lovpålagte** oppgåver.

I rapport "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane" er det gjeve slik tilråding:

- *Kommunestyra må setje av tilstrekkelege ressursar til kontrollutvalet sitt arbeid, mellom anna til rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.*

Forskrift om kontrollutval § 18 seier følgjande om budsjetthandsaminga:

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyre”.

Budsjettframlegget er delt opp slik forskrifta krev det: utgifter til kontrollutvalet sjøl, kjøp av sekretariat- og revisjonsteneste.

Kontrollutvalet sine egne utgifter

Utgiftene er vidareført som i inneverande år. Budsjettet bygger ein aktivitet i utvalet som tidligare år med fem møte i året. Kontrollutvalet har møta sine på rådhuset om kvelden, og det er såleis ikkje lagt inn midlar til leige av lokalar. Inga møtemat er budsjettert. Det er lagt inn midlar til å sende ein representant til kurs/møte. Dette er mindre enn det dei andre kommunane legg inn i sine budsjett.

Budsjett for kjøp av sekretariatsteneste

Sveio kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS og kjøper sekretariatstenestene herfrå. Representantskapet vedtok budsjettet for 2015 i møtet 28.04.14, sak 9/14. Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av selskapsavtalen, der det står at det betalast ein årleg fast grunnsom og etter medgått timeforbruk. Kostnadene for Sveio neste år er sett til kr 153.000, som ei auke med 4 %. I prisen ligg all normal aktivitet i kontrollutvalet, sakshandsaming, utsending av innkallingar og utskrifter, arkivhald m.m.

Budsjett for revisjonsteneste

Regnskapsrevisjonen vert utført innanfor fastsette lovkrav og til ein fast pris av KPMG AS. I anbudet blei det lagt opp til opsjon for kjøp av timer til forvaltningsrevisjon og andre kontroller med opptil/minst 150 timer pr år.

Forvaltningsprosjekt innan kommunar på Sveio si storleik, kan ligga på om lag kr 200 000,- eks. moms. Dette er eit anslag vurdert ut frå andre kommunar Sveio kan samanlikna seg med. Kostnad med eit prosjekt vil avhenge av kva ein bestilling inneheld.

For å oppnå gode resultat av forvaltningsrevisjonsprosjekt/selskapskontrollar, og at dei er nyttige for kommunen, krevst det at er tilstrekkelege økonomiske ressursar.

I rapporten **”85 tilrådingar”** står det:

”Kontrollutvalet får oppdraget sitt og finansieringa si frå kommunestyret. Kontrollutvalet har fått ei rekkje oppgåver i lov og forskrift, men det er kommunestyret som er ansvarleg for dei økonomiske rammene for eigenkontrollen, ikkje kontrollutvalet.

Arbeidsgruppa viser til at kommunestyret gjennom det overordna ansvaret, behandlinga av saker frå kontrollutvalet og fastsetjinga av budsjettet til utvalet set dei avgjerande grensene for kor god eigenkontrollen blir i kommunen. Der kommunestyret har teke ei avgjerd i strid med innstillinga frå kontrollutvalet, er det kommunestyret som har ansvaret, ikkje kontrollutvalet.

Kommunestyret må såleis ta stilling til om det er vilje til å gje kontrollutvalet tilstrekkelege rammer for å gjennomføra sine oppgåver, i tråd med lovverket og tilrådingane på ein god måte. Dette må gjelda både rekneskapsrevisjon, prosjekt innan forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

I budsjettet for 2013 vedtok Sveio kommunestyre å kutte budsjettposten til kjøp av revisjon frå kr 355.000 til kr 300.000. For budsjettet for 2014 ble kontrollutvalet si innstilling følgt og det vedteke kr 355.000.

For 2015 bør det budsjetterast med kr. 373.000 til kjøp av revisjonstenester då det i rammeavtalen er tatt inn rett for leverandør til å auke timeprisen årleg i takt med SSB si konsumprisindeks.

Kontrollutvalet sitt samla budsjettframlegg

For oversyn over budsjettforslaget for 2015, sjå eige vedlegg. Kommunen betaler meirverdiavgift på kjøp av tenester frå revisor. Desse vert refundert, slik at denne posten skal gå i 0. Det er sett opp eit samla budsjett på kr 572.000 eks mva for kontroll og tilsyn for 2015.

Kontrollutvalet er direkte underlagt kommunestyret. Forskrifta pålegg difor kommunen å sørgja for at kontrollutvalet sitt framlegg til budsjetttramme skal følgje formannskapet si innstilling til kommunestyret, slik at dette framlegget er kjent for kommunestyret når totalbudsjettet skal handsamast.

Sekretariatet forutset at **dersom** det skjer ein reduksjon i budsjettframlegget skal det skje av formannskap/kommunestyre i tråd med forskriftene og ikkje av administrasjonen. Dersom kommunestyret vedtar endringar i kontrollutvalet sitt budsjettframlegg må dette meldast til kontrollutvalssekretariatet.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL INNSTILLING:

Samla budsjett for ansvar 10010 Revisjon og kontrollutval i Sveio kommune vert på i alt **kr 572.000 eks mva** for 2015 fordelt på følgjande:

Kontrollutvalet	kr	46.000
Kjøp av sekretærtjeneste	kr	153.000
Kjøp av revisjonsteneste	kr	373.000

Aksdal, 09.09.14

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

SVEIO KOMMUNE BUDSJETT 2015

INTERNT TILSYN OG KONTROLL

KOSTRA ART	TEKST	UTVALET	SEKR.	REVISOR (RR, FR, SK)	FRAMLEGG TILSYN OG KONTROLL 2015	UTVALET SITT FRAMLEGG 2014	Merkn ader
10801	Godtgjersle medlemmene	26 000			26 000	26 000	1
10802	Tapt arbeids- forteneste	2 000			2 000	2 000	2
10990	Arbeidsgjevaravgift	3 948			4 000	4 000	3
0	Lønsutgifter	31 948	-	-	32 000	32 000	
11151	Beverting	-			-	0-	4
11205	Utgiftsdekn.,hotell, opphold, reise	-			-	-	5
11500	Kurs og opplæring	7 000			7 000	10 000	6
11601	Skyss- og kostgodtgjersle	3 000			3 000	2 000	7
11950	Kontingent FKT	4 000			4 000	3 500	8
1	Andre utgifter	14 000	-	-	14 000	16 000	
13700	Kjøp fra andre (private) KPMG			373 000		355 000	9
13750	kjøp av sekr.ten frå IKS		153 000			147 000	10
3	Kjøp av tenester		153 000	373 000	526 000		
	TOTALT	45 948	153 000	373 000	572 000	559 442	

Merknader:

- Kontrollutvalet har 5 faste medlemmer. Det er rekna 5 møte i året
- Tapt arbeidsforteneste er sett til kr 2000.
- Arbeidsgjevaravgift er rekna med 14,1%.
- Kontrollutvalet har vald å kutte servering på møta.
- Kontrollutvalet sine møte er frå 01.07.13 opne. Kunngjering skjer via nettsider.
- Kurs/konferanser er viktig for å halde seg oppdatert.
- I følge innleverte lister og evt. kjøring til kurs/konferanser
- Sveio har medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn. Kontingent er sett for kommunar over 5000 innbyggjarar
- Summen skal dekke rekneskapsrevisjon (fastpris), forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (etter tinging av KU).
- Budsjettetert sum for sekretariatet er vedteke av repr.skap i april 2014
Summen dekkar sakshandsaming for kontrollutvalet og møteavvikling

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	23/14
Kommunestyret	03.11.14	/14
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	14/216/tha

REVISJONSAVTALEN – BRUK AV OPSJON TIL 30.06.16

Saksorientering:

Etter § 16 i forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar er det kommunestyret *sjølv*, etter innstilling frå kontrollutvalet, som avgjør type revisjonsordning kommunen skal ha og som gjer val av revisor dersom tenesta vert konkurranseutsett.

Sveio kommunestyre vedtok i møte 27.03.12, sak 25/12 følgjande:

Sveio kommunestyre vel revisjonsselskapet KPMG AS som kommunen sin revisor frå 01.07.12 – til 30.06.15 med opsjon for kommunen til å forlengje avtalen med 1 år.

Konkurransegrunnlaget blei godkjent i møte 21.12.11, sak 24/11. Anbudet blei lyst ut 29.12.11 (same dato som anboda for Etne, Vindafjord, Tysvær, Sauda, Sveio, Bokn og Utsira, tils. 7 kommunar) med frist 30.01.12. Sekretariatet, saman med innkjøpsansvarleg i Tysvær, førebudde saka og kontrollutvalet kom med si innstilling 14.03.12, sak 9/12.

I etterkant er sekretariatet blitt kjent med at mange kommunar inngår 4-årige revisjonsavtaler med opsjon om forlenging med 1 år eller eventuelt 2 år.

Konkurranseutsetting av tenester er ei omfattande prosess. Konkurransegrunnlaget og tildelingskriteriene må utarbeidast og godkjennas av kontrollutvalet. Anbudet skal så kunngjørast på DOFFIN med rimelige frist og tilboda skal gjennomgåast. Innstillingssak skal skrivast og leggjast fram for kontrollutvalet og deretter kommunestyret. Inngåing av kontrakt vert skreve etter at vedtak ligg føre.

Normalt vil tidsforløpet ved ein anbudsprosess tar frå ½ til ¾ år. Ved sist anbudsprosess var det oppstart hausten 2011, anbudsfrist på nyåret og politisk handsaming våren 2012. På grunn av skifte av dagleg leiar ved sekretariatet og oppstart av ny periode etter kommunestyrevalet 2011, blei kontrakt med dei ulike revisjonsselskapa (4 selskap og 10 kommunar) fyrst underskreve våren 2012.

Røynslene med leveranse av revisjonsteneste frå KPMG har, etter sekretariatet sitt syn, så langt vore gode. Sekretariatet har sendt framlegg om bruk av opsjon til uttale til administrasjonen.

Det er frå økonomisjefen i e-post 11.08.14 kome følgjande tilbakemelding:

Vi har diskutert dette i administrasjonen, og med ordfører.

Vi har gode erfaringer med KPMG, og mener det er fornuftig å ta seg god nok tid med neste anbudsrunde.

Vi mener det er best for kommune å benytte seg av den 1-årige opsjonen.

Sekretariatet vil gjere framlegg om at opsjonen vert nytta på bakgrunn av at ny anbudsrunde er ressurskrevjande. Vidare er det frå administrasjonen og sekretariatet si side ein fordel med ein viss kontinuitet. Partane er no kjede med kvarandre og det er etablert rutinar for samarbeidet.

Dersom opsjon vert nytta ser sekretariatet for seg at ny anbudsrunde vert igangsatt ved at konkurransegrunnlaget vert lagt fram for kontrollutvala våren 2015 og anboda lyst ut som konkurranse med forhandlingar på forsommaren. Denne anskaffingsprosedyren med forhandlingar blei nytta sist gong, og blei teke godt imot av alle partar. Sekretariatet vil tilrå at prosedyren også vert nytta ved neste konkurranseutsetting.

Innleverte tilbod vert lagt fram for kontrollutvala tidlig haust, før konstituerande val av nye representantar til ny kommunestyreperiode. Utvalet si tilråding vil då bli lagt fram for dei nyvalte kommunestyremedlemmane nov./des. 2015 og ny avtale med noverande eller ny leverandør vert gjort gjeldande frå 01.07.16.

Etter forskriften § 16 er det, som tidligare nemnt, kommunestyret *sjølv* som gjer val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet. Sekretariatet meiner det også må gjelde for bruk av opsjon, slik at saka vert vidaresendt til kommunestyret.

SEKRETARIATET SI INNSTILLING:

Sveio kommunestyre vedtar å nytte seg av retten til å forlenge avtalen med revisjonsselskapet Deloitte AS om levering av revisjonsteneste til Bokn kommune i perioden 01.07.15 – 30.06.16.

Aksdal, 28.08.14

Toril Hallsjø (sign.)

Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	24/14
Kommunestyret	03.10.14	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

REGLEMENTET TIL KONTROLLUTVALET – ENDRING VEDK. KAP. 8 OM HØYRING

- Vedlegg:**
1. Framlegg til nytt reglement for Sveio kontrollutval
 2. Gjeldande reglement for Sveio kontrollutval, vedtatt 2011
 3. Rettleiar for høyringar – Forum for kontroll og tilsyn (eige vedlegg)

Saksorientering:

Bakgrunn

Reglement for kontrollutvalet blei vedteken av Sveio kommunestyre i møte 20.06.11, sak xx/11. Reglementet hadde bakgrunn i tilrådingar frå kommunaldepartementet si «Kontrollutvalgsbok» frå februar 2011 om at kommunane burde ha eigne reglement, og i ljøs av det kommande kommunestyrevalet hausten 2011.

Kommunelova er seinare blitt endra i 2012 og 2013, som har fått innverknad på gjeldande reglement og som gjer at saka no vert lagt fram for kontrollutval og kommunestyre. I følgje departementet si rettleiar bør uansett reglementet gjennomgåast, og evt. bli revidert minimum ein gong i valperioden.

Gjeldande reglement følgjer som vedlegg 2 og er delt inn i 8 kapittel. Det omhandlar blant anna formål, val og samansetting, oppgåver, møte- og sakshandsaming og andre tilhøve. Framlegg til nytt reglement følgjer som vedlegg 1.

I Trondheim kommune hadde dei, på bakgrunn av eigne røynsler, utarbeidd eit reglement for opne høyring. Reglementet deira blei teke inn som kapittel 8, slik at kommunane på Haugalandet var i framkant i 2011 dersom ei slik spesiell sak skulle dukke opp kor utvalet ønskja å nytte denne forma for informasjonsinnhenting.

Kva er høyring

I denne saka brukast omgrepet høyring der kontrollutvalet i møte skaffar seg informasjon i ei sak ved å be bestemte personar til å uttale seg munnleg, på spørsmål frå medlemmene. Høyringa skil seg frå den vanlege skriftlege saksførebuinga ved at den skjer i møte og i munnleg form.

Kontrollutvalet har ein rekke verkemiddel i arbeidet sitt og vide heimlar for å skaffe seg den informasjon som trengs for å klårlegge kontroll- og tilsynssaker. Kontrollutvalet må i kvart og eit tilfelle vurdere om ei sak i tilstrekkeleg grad kan klårleggast dersom ressursane ikkje strekkjer til eller er mangelfulle. Eventuelt må utvalet, i tilfelle tidsnok, og om naudsynt ta opp med kommunestyret om å få tilført ekstra midlar.

Informasjonsinnhenting

Kontrollutvalet handlar på vegne av kommunestyret, og kan iflg. koml § 77 *"...hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene"*.

Kontrollutvalet har ulike måtar å skaffe seg informasjon på. Frå «verktøykassa» kan her nemnast med stikkord følgjande metodar (rankert etter kva som er minst og mest ressurskrevjande):

- informasjonsinnsamling av sekretariatet,
- orientering frå rådmann og andre tilsette i møte,
- undersøking/avgrensa undersøking av revisor,
- forvaltningsrevisjon innanfor eit område,
- selskapskontroll,
- gransking av eit spesielt tilfelle innanfor eit område eller
- høyring i regi av kontrollutvalet.

Frå dei kommunane som har gjennomført høyringar er røynsla at dette er svært krevjande å gjennomføre og avhengig av sakstype kan stille store krav til kontrollutval og sekretariat. Kontrollutvalet må halde fokus på kontrollperspektivet i slike saker, og ikkje la seg påverke av nokon som kan ønskje eit bestemt utfall av saka. Døme kan være påverknad frå ordførar, andre politikarar (posisjon/opposisjon), rådmann, personar i administrasjonen, presse eller andre. Det er også viktig for alle partar at høyringa er godt førebudd, går føre på ein profesjonell, ryddig og god måte, og at eventuell ugildskap blir avklart.

Normalt vil ein høyring være eit resultat av ei konkret kontroll- og tilsynssak som følgjer av revisjonsrapport eller er eit resultat av kontrollhandlingar utført av revisjonen, sekretariatet eller andre, ev. som eit ledd i kontrollutvalet sine planar for kontroll- og tilsynsarbeidet.

Den kan òg grunngjevast i tilhøve som medlemmene får kjennskap eller tar initiativ til å få undersøkt, eller det kjem oppmoding frå politisk hald til kontrollutvalet om å følgje opp eit sakstilfelle. Saka kan òg følgje av hendingar i kommunen som har vakt merksam, tildøme gjennom medieoppslag, lesarinnlegg og debatter i avis og sosiale media, som medlemmene ønskjer å få undersøkt nærare.

Førebuing og viktige omsyn

Før kontrollutvalet bestemmer seg for bruk av høyring, må kontrollutvalet ta stilling til ein del prinsipielle tilhøve. Fyrst og fremst må det vere klart kva **formålet** med høyringa er – kva er **meininga** og er det kontrollutvalet sjølv som kan avgjere (med vanleg fleirtall) om høyring skal gjennomførast?

Kven som kan inviterast/kallast inn til høyring, og kva som er avgrensingar /mogeleg høve knytte til dette, vil variere. Det er skilnad på om den inviterte/innkalla er tilsett i kommunen eller om det er ein polititar, og ikkje minst om kommunen er organisert etter formannskapsmodellen eller om den har ei parlamentarisk styreform. Nærare om dette og anna visast det til vedlagt rettleiar.

Avgrensingane knyter seg fyrst og fremst til møte- og opplysningsplikt for tilsette i kommunen, dessutan om høyringa går for opne eller lukka dører.

Møte i folkevalde organ i kommunen er normalt opne, dvs. at informasjonen som blir brakt fram skal være tilgjengeleg for alle.

Opne og lukka dører

Reglane for lukking av møte i folkevalde organ er heimla i kommunelova § 31. Dersom det vert lagd fram opplysningar undergjeven lovfesta teieplikt i møtet, **skal** det skje i lukka møte, jf. § 31 nr. 2 om teieplikt, der ein i tillegg til heimelen må vise til aktuell lov som krev teieplikt. Koml § 31 nr. 3 viser til saker av tenestleg karakter som alltid skal hansamast for lukka dører. Etter § 31 nr. 4 **kan** møtet lukkast når omsynet til personvern tilseier det, og § 31 nr. 5 når tungtvegande offentlege interesse tilseier lukking og opplysningane elles ville ha vore unntatt offentlegheit etter offentleglova dersom de hadde stått i eit dokument.

Veilederen «Høring i kontrollutvalget?»

Det er ikkje utarbeidd nokre sentrale retningslinjer for høyringar i kommunane. Både kontrollutvalets mandat og Stortingets reglement for høyringar gjer rett nok noko rettleiing. Dersom kontrollutvalet meiner at ein i ein gjeven situasjon kan tenkje seg å bruke høyring som eit verktøy, er det tilrådd at det ligg føre eit reglement. På denne bakgrunnen nedsette styret i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) i 2013 ei arbeidsgruppe som skulle utarbeide ein rettleiar og framlegg til reglement. Rettleiaren var ferdig våren 2014 og er no overlevert Kommunelovutvalet for vidare vurdering i deira arbeid.

Kontrollutvalet er direkte underlagt kommunestyret, og endring av reglement må difor bli vedteke der. Dette for å legitimere kontrollutvalets bruk av verkemidlet og til at det internt i kommunen blir kjend at dette virkemidlet kan nyttast. Det kan fort bli mykje på ein gong dersom det skal utarbeidast nye retningslinjer, samstundes som ein sett i gang ein prosess med å gjennomføre ei høyring.

Kapittel 8 inneheld litt om førebuingar som skal gjerast, kven som har plikt til å møte, kva for rettar den som møter har, praktisk gjennomføring, utspørjing osv. Arbeidsgruppa's rettleiar og framlegg til reglement følgjer som vedlegg 3.

Sekretariatet sine vurderingar

Sekretariatet har vurdert det slik at arbeidsgruppa's framlegg til nytt reglement no bør leggjast til grunn og at dette erstattar tidlegare reglement. Ny tekst under innleiing til kapittel 6 og heile kapittel 8 tek omsyn til den nye lovendringa for kontrollutval med omsyn til opne og lukka møte, som kom i 2013. Vidare er òg den innkalla si stilling betre ivareteke i nytt reglement.

Kommunestyret bør ta stilling til kor mange i kontrollutvalet som kan avgjere at det skal gjennomførast høyring. I følge vedteke reglement pkt. 8.1 frå 2011 krev berre ein tredjedels fleirtal. Dette er likt Trondheim sitt reglement og dei fleste av kommunestyrene på Haugalandet i 2011 har vedteke det same for sine kontrollutval.

I det oppdaterte reglementet er det no lagt inn at kontrollutvalet sjølv avgjer det med vanleg fleirtall om høyring skal gjennomførast. Fleirtallsvedtak er i dag det vanlege i kommunale avgjerder, men det kan i denne type saker òg vere argument som taler for både færre eller fleire stemmer ved votering. Dersom kostnadene til høyring overstig utvalet sitt budsjett, må det uansett bli fremma sak til kommunestyret om tilleggsføring.

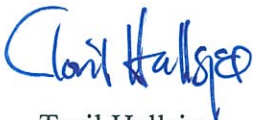
Vidare vert det gjort merksam på at dersom det er snakk om å nytte advokat eller andre hjelpearar som utløyser honorar osv., bør dekning av utgifter avklarast som del av førebuinga til høyringa. Dette er da òg tatt inn nytt kapittel 8.

SEKRETARIATET SI INNSTILLING:

Sveio kommunestyre vedtek å oppdatere reglementet for Sveio kontrollutval som følge av lovending om kontrollutval og lukking av møte.

Innleiinga til kapittel 6 og kapittel om 8 om høyring vert endra i samsvar med vedlagt reglement.

Aksdal, 09.09.14

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

Reglement for Sveio kontrollutval

Vedteke av Sveio kommunestyre 30.01.12, sak 2/12, endra 03.11.14, sak xx/14

VIRKEOMRÅDE

Lov 25. september 1992 nr 107 om kommunar og fylkeskommunar (kommunelova) og forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar vedtatt av kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004 (kontrollutvalsforskrifta) gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.

I tillegg gjeld følgjande reglement:

INNLEIING

Kommunestyret har det øvste tilsynet med den kommunale forvaltninga, og kan krevja ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjere om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølve kan gjera om vedtaket, jf. kommunelova § 76.

1. KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret stå føre det løypande tilsynet med forvaltninga, under dette sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet skil seg i stor grad frå andre kommunale styre, råd og utval då utvalet ikkje skal drive politisk verksemd, og heller ikkje skal overprøve politiske prioriteringar gjort av andre folkevalte organ.

Kontrollutvalet skal framstå som eit kompetent, uavhengig, objektivt og synleg organ med høg integritet.

Kontrollutvalet sine medlemmer og varamedlemmer vert tilbydt, tilsvarande som for kommunestyret, deltaking på kommunen sin folkevaldopplæring.

2. FØREMÅL

Kontrollutvalet skal medverka til å sikre at det er allmenn tillit til at kommunen sine oppgåver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

Utvalet skal bl.a. sjå etter at:

- kommunen brukar ressursar til å løyse oppgåver som er i samsvar med kommunestyret sitt vedtak og føresetnad,
- kommunen sin ressursbruk er effektiv når det gjeld dei mål som er sett på området,
- lov og reglar vert etterlevd i den kommunale forvaltninga,
- kommunen sitt styringsverktøy er hensiktsmessige,
- resultat i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sin føresetnad og at
- kommunen sin årsrekneskap vert revidert på ein trygg måte.

3 VAL OG SAMANSETTING

Kontrollutvalet skal ha 5 medlemmer. Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalet som første sak etter val av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerande møte. Minst 1 av dei valde medlemmane i kontrollutvalet skal vere medlem av kommunestyret.

Kommunestyret vel leiar og nestleiar. Utvalsleiaren bør veljast frå eit av dei partia som utgjer opposisjonen. Det bør takast omsyn til kontinuitet i utvalet.

Utelukka frå val er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap, medlem og varamedlem av kommunal nemnd med avgjerdsmynde og tilsette i kommunen. Utelukka frå val er òg styremedlemmer i kommunal eigde selskap, samt styremedlemmer i selskap som kommunen driv saman med andre kommunar.

Kommunestyret kan når som helst skifta ut kontrollutvalet. Ved utskifting av ein eller fleire medlemmer av utvalet skal alle medlemmene veljast på nytt.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalet skal følgja lov og føresegner og - så langt det høver - dei reglar og retningslinjer for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsette i Bokn kommune, jf reglement for kommunestyret, formannskap og faste utval.

4.1 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei allmenne reglane om teieplikt i forvaltningslova. Kontrollutvalet sin medlemmer skriv under eigen teieplikterklæring.

4.2 Etikk

Utvalet skal ha fokus på kommunes sine etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggjarane sin tillit til den kommunale verksemd.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjonar som vil føre til at det kan stillast spørsmål ved vedkommande sin integritet og dei vert oppfordra til å la seg registrere i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGÅVER

Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument, og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Ansaret for å gjennomføra vedtak ligg til rådmannen, jf. kommunelova § 23.

Utvalet skal føra tilsyn med at vedtak vert sette i verk og etterlevde.

5.1 Intern kontroll

Kontrollutvalet fører tilsyn med at forvaltninga av kommunen sine verdiar er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internt kontrollopplegg, og dersom det vert naudsynt gje innstilling med tilråding om at det må gjerast tiltak.

5.2 Årsrekneskap/årsmelding

Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i at rekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar.

Kontrollutvalet skal gi uttale til kommunestyret om rekneskapen, med kopi til formannskapet. Kopien må vera formannskapet i hende tidnok til at det kan ta omsyn til han før det gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at det årleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av verksemda til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøkje om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte. Kontrollutvalet skal, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret, velje tema og utforme problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegvurdering.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for ein slik plan skal det gjennomførast ein overordna analyse av kommunen si verksemd basert på risiko- og vesentlegvurderingar. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

5.4 Selskapskontroll

Kontrollutvalet skal sjå til at det blir gjennomført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap. I heileigde kommunale selskap har kontrollutvalet rett til å vere til stades i generalforsamling, representantskap og andre eigarorgan. Kontrollutvalet og kommunen sin revisor skal varslast når det skal haldast slike møter.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsetja reglar for kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap.

5.5 Gransking

Kontrollutvalet skal kunne setje i verk gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om ein eller fleire enkeltpersonar har gjort feil eller brote reglar.

Gransking kan iverksetjast på eige initiativ eller dersom ordførar eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering frå rådmannen

Kontrollutvalet kan som ledd i å føre tilsyn med forvaltninga be rådmannen orientere om aktuelle saker og tema.

6. MØTE OG SAKSHANDSAMING

Møta i kontrollutvalet haldast for opne dører, jf. koml. § 31, såframt utvalet ikkje har vedteke noko anna. Vedtaket må vere grunna med gyldig lovheimel.

Dørene skal stengjast dersom utvalet skal handsama opplysningar som er underlagt teieplikt, jf § 31 nr 2.

6.1 Førebuing / møteinnkalling / sakliste

Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet.

Rådmannen får tilsendt innkalling med sakliste til orientering, og møter når han vert kalla inn til møta. Rådmannen eller andre tilsette i kommunen kan bli innkalla til kontrollutvalet for å orientera om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommune vert kalla inn til møte, skal rådmannen bli orientert om dette på førehand.

Rådmannen kan la seg representera av fullmektig når han finn dette høveleg og kontrollutvalsleiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan invitere eksterne personar for å opplyse eller orientere om ei sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlege, men saker som skal unnatakas ålmenta etter lov og forskrift, skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merka "*ikkje offentleg, jamfør off.lov.*" vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stode i saka.

6.2 Møtestruktur

Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet kan berre treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmane er til stades under møtet.

Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.

Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet, dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

6.3 Habil /inhabil

Kommunelova § 40 nr. 3 gjeld og kontrollutvalet. Når det blir spørsmål om ein medlem er inhabil, skal ikkje medlemmen vera med å handsama spørsmålet, men gå frå møtet.

Dersom ein medlem veit at han vil vera inhabil, må han melda ifrå om dette på førehand, slik at varamedlem kan verta innkalla.

6.4 Melding frå utvalet

Det skal først møteprotokoll frå møta. Revisor kan forlanga utsegnene sine på møta protokollerte. Utskrift av møteprotokollen skal sendast til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og rådmann, og dessutan til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennast i neste møte og bør vera sendt ut på førehand.

Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til rådmannen når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho.

Saker frå kontrollutvalet skal normalt fremjast direkte til kommunestyret for handsaming. I saker der kontrollutvalet har innstillingsrett, har verken administrasjonssjef eller folkevalde organ høve til å gje innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalet er knytt til saker der kontrollutvalet rapporterer resultatene av sitt arbeid. Dette gjeld mellom anna:

- plan for selskapskontroll,
- rapportar frå gjennomførte selskapskontrollar,
- plan for forvaltningsrevisjon,
- rapportar frå gjennomførte forvaltningsrevisjonar,
- rapportering om saker som ikkje er følgde opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, skal oversendast ordførar.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i samband med gjennomførte forvaltningsrevisjonar, blir følgde opp. Kontrollutvalet sitt ansvar for oppfølging er retta mot både administrasjonen og andre folkevalde organ. Kontrollutvalet skal også rapportere til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknadar til forvaltnings- revisjonsrapportar er blitt følgde opp. I tillegg skal det rapporterast om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er blitt følgde opp på ein tilfredsstillande måte.

6.6 Fråsegner/uttale

Kontrollutvalet kan gje fråsegn eller uttale seg i saker det får seg førelagt eller i saker dei sjølv vel å handsame. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn eller uttale.

6.7 Undersøking.

Utvalet skal sjå til at det vert sett i verk undersøking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvalet skal sjølv syta for at det vert føreteke undersøking når dei finn det naudsynt.

Det ligg føre plikt for rådmannen å rapportere eventuelle mistankar om misleghald og monalege avvik til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportere dette vidare til kontrollutvalet.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalet skal rapportere til kommunestyret resultatet av dei undersøkingar som er gjennomført og resultatet av desse. Dette skal skje ved at uttale til årsrekneskapen vert send kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapportar og rapportar om selskapskontroll vert lagt fram for kommunestyret saman med innstilling som også inneheld tilrådingar, samt at kontrollutvalet legg fram årsmelding som vert sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariatet

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvalet treng. Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvalet vert sette i verk.

Den som utførar sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegg som utvalet gjev.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalet kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand frå sekretariatet og revisjonen når det vert vurdert som naudsynt.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal lage forslag til budsjett som skal følgje formannskapet si innstilling til kommunestyret.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Leiaren og nestleiarar har møterett i kommunestyret og talerett når utvalet sine saker blir handsama. Er leiar eller nestleiar hindra frå å møta, kan den utvalet peikar ut, få møte- og talerett i kommunestyret i han/ho sin stad.

7.5 Informasjon

Det er normalt leiar av kontrollutvalet som uttalar seg til pressa og andre, på vegne av kontrollutvalet, om saker som utvalet har til handsaming.

7.6 Val av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør sjølv om kommunen skal tilsetje eigne revisorar, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annan revisor. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.7 Val av revisor

Dersom kommunestyret vedtek å konkurranseutsette heile eller deler av revisjonen, gjer kommunestyret sjølv val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet.

8. HØYRING

8.1 Virkeområde og føremål

Kontrollutvalet kan holde høyringar innanfor sitt ansvarsområde. Med høyring meiner ein her eit møte i kontrollutvalet der ein mottar munnlege forklaringar frå personar som er bede om å møte for å få nærare opplyst ei spesiell sak eller eit saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre at kontrollutvalet og kommunestyret får den informasjon som dei treng i kontrollsaker, ei god framdrift i høyringa, samstundes som omsynet til dei som blir kalla inn blir teke vare på.

8.2 Førebuing av høyring

Kontrollutvalet kan med vanleg fleirtal vedta at det skal haldast høyring i ei kontrollsak, og kven som skal kallast inn for å møte. Høyringa skal i utgangspunktet være open, men kontrollutvalet kan likevel med vanleg fleirtal vedta at heile eller deler av høyringa skal være lukka. Vedtaket om heilt eller delvis å gjennomføre høyringa for lukka dører må være grunna med gyldig lovheimel.

Kontrollutvalet må klart definere føremålet med høyringa og kva utvalet ventar å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalet kunne vente å få grunnlag for kva lærdom som kan trekkast ut av høyringa kontra bruk av andre verkemiddel.

Før høyringa gjennomfører kontrollutvalet særskilte saksførebuaende møte. Kontrollutvalet bør gjennomgå dei problemstillingane som dei ønskjer skal bli opplyste, med sikte på å gjere utspørjinga mest mogeleg effektiv. Utvalet må også ta stilling til kor mykje bakgrunnsinformasjon som det er naudsynt å innhente for å gjennomføre høyringa. Vidare bør det òg bli fastsett ein framdriftsplan for høyringa.

I dei saksførebuaende møta fastset kontrollutvalet kven som skal veljast som hovudspørjar under høyringa, jf. § 4 tredje ledd. Kontrollutvalet kan i tillegg til hovudspørjar også velje fleire utspørjarar blant utvalet sine medlemmer. Valet av hovudutspørjarar bør skje ut frå omsynet til å få saka breitt opplyst.

8.3 Den innkalla si stilling

Rådmannen har møteplikt ved innkalling til høyring. Andre tilsette i kommunen kan innkallast direkte for å møte til høyring. Rådmannen skal i slike tilfelle alltid varslast, og skal ha høve til å vere til stades. Spørsmål skal stillast direkte til den som er innkalla, men rådmannen skal gis høve til å supplere forklaringa om han/ho meiner det er ønskeleg.

Eksterne aktørar kan inviterast til å møte til høyring for å gje opplysningar.

Den som blir kalla inn eller invitert til å møte til høyring, skal varslast i så god tid som mogleg. Innkallinga skal angi den eller dei saker som kontrollutvalet ønskjer forklaring om. Kopi av dette reglementet skal leggst ved. Det skal vidare opplysast om høyringa skal være open, og at det vil bli tatt referat. Dei som møter skal ha tilgang til kontrollutvalet sine saksdokument, viss ikkje reglar om unntak frå offentlegheit/ teiepliktfastset seier noko anna.

Dersom eit spørsmål ikkje kan svarast på utan å røpe opplysningar som er under lovbestemt teieplikt, bør den innkalla gjere kontrollutvalet merksam på dette. Den innkalla kan be kontrollutvalet om å få gje forklaring heilt eller delvis for lukka dører. Dersom det blir sett fram slik oppmoding, skal kontrollutvalet avbryte høyringa, og handsame spørsmålet i lukka møte.

Den innkalla skal ha høve til å ha med ein medhjelpar. Den innkalla har rett til å konferere med hjelpar før svar blir gjeve. Dersom møteleiar gjer høve til dette, kan hjelpar supplere forklaringa. Dersom hjelpar krev honorar må betaling av desse utgiftene bli avklart på førehand.

8.4 Gjennomføringa av høyringa

Kontrollutvalet si leiar skal fyrst orientere om temaet for høyringa og dei prosedyrane som gjeld. Leiaren ser etter at spørsmåla held seg innanfor det tema som er definert, og at den innkalla sin rettstryggleik blir ivareteke.

Før kontrollutvalet startar si utspørjing, skal den innkalla få inntil 10 minuttar til å gje si versjon av saka. Leiaren kan utvide den innkalla si taletid i så stor grad som det blir sett som naudsynt for å opplyse saka.

Høyringa byrjar med at valt hovudutspørjar stiller sine spørsmål. Deretter får dei andre medlemmene i kontrollutvalet ordet til spørsmål i den rekkefølgje som dei ber om. Etter at utspørjinga er over, skal den innkalla få høve til å gje ei kort sluttkommentar.

Kontrollutvalet sine medlemmer skal ikkje ha meningsutveksling under høyringa. Medlemmene skal heller ikkje kommentere dei svar som blir gjeve, anna enn der dette inngår som ein naturleg del av eit oppfølgingsspørsmål. Upassande eller fornærmeleg åtferd eller spørsmål er ikkje tillate og skal påtalast av møteleiar.

Eit medlem av kontrollutvalet kan krevje at høyringa blir avbroten for at kontrollutvalet skal handsame den vidare framdrift, mellom anna framlegg om at høyringa skal avsluttast eller fortsette for lukka dører.

Kontrollutvalet kan berre ta imot teiepliktsopplysningar for lukka dører. Under ei open høyring må kontrollutvalet sine medlemmer ikkje referere eller vise til opplysningar underlagt lov- eller instruksfesta teieplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalet skal utarbeide rapport frå høyringa. Rådmannen skal ha høve til å uttale seg til rapporten, jf. koml § 77 nr. 6. Rådmannen sin uttale skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendast kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling frå kontrollutvalet

9. IVERKSETJING

Reglementet trer i kraft straks det er vedteke av kommunestyret.

Reglement for Sveio kontrollutval

Vedtatt av Sveio kommunestyre 30.01.12, sak 2/12

VIRKEOMRÅDE

Lov 25. september 1992 nr. 107 om kommunar og fylkeskommunar (kommuneloven) og forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar vedteken av kommunal- og regionaldepartementet 15. juni 2004 (kontrollutvalsforskrifta) gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.

I tillegg gjeld følgjande reglement:

INNLEIING

Kommunestyret har det øvste tilsynet med den kommunale forvaltninga, og kan krevja ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjere om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølve kan gjera om vedtaket, jf. kommunelova § 76.

1 KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret stå føre det løpande tilsynet med forvaltninga, under dette sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet skal framstå som eit kompetent, uavhengig, objektivt og synleg organ med høg integritet.

Kontrollutvalet sine medlemmer og varamedlemmer vert tilbydt, tilsvarande som for kommunestyret, deltaking på kommunen sin folkevaldopplæring.

2 FØREMÅL

Kontrollutvalet skal medverka til å sikre at det er ålmenn tillit til at kommunen sine oppgåver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

Utvalet skal bl.a. sjå etter at:

- kommunen brukar ressursar til å løyse oppgåver som er i samsvar med kommunestyret sitt vedtak og føresetnad,
- kommunen sin ressursbruk er effektiv når det gjeld dei mål som er sett på området,
- lov og reglar vert etterlevd i den kommunale forvaltninga,
- kommunen sitt styringsverktøy er hensiktsmessige,
- resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sin føresetnad
- kommunen sin årsrekneskap vert revidert på ein trygg måte.

3 VAL OG SAMANSETTING

Kontrollutvalet skal ha 5 medlemmer. Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalet som første sak etter val av formannskap og ordfører/varaordfører i det konstituerande møte. Minst 1 av dei valte medlemmane i kontrollutvalet skal vere medlem av kommunestyret.

Kommunestyret vel leiar og nestleiar. Utvalsleiaren bør veljast frå eit av dei partia som utgjer opposisjonen.

Utelukka frå val er ordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap, medlem og varamedlem av kommunal nemnd med avgjerdsmynde og tilsette i kommunen. Utelukka frå val er og styremedlemmer i kommunal eigde selskap samt styremedlemmer i selskap som kommunen driv saman med andre kommunar.

Kommunestyret kan når som helst skifta ut kontrollutvalet. Ved utskifting av ein eller fleire medlemmer av utvalet skal alle medlemmene veljast på nytt.

4 GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalet skal følgja lov og føresegner og - så langt det høver - dei reglar og retningslinjer for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsette i Sveio kommune, jf reglement for kommunestyret, formannskap og hovudutvala, vedteke 13.11.03, sak 15/03.

4.1 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei allmenne reglane om teieplikt i forvaltningslova. Kontrollutvalet sin medlemmer skriv under eigen teieplikt-erklæring.

4.2 Etikk

Utvalet skal ha fokus på kommunen sine etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggjarane sin tillit til den kommunale verksemd.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjonar som vil føre til at det kan stillast spørsmål ved vedkommande sin integritet og dei vert oppfordra til å la seg registrere i KS sitt styrevervregister.

5 OPPGÅVER

Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument, og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Ansvar for å gjennomføra vedtak ligg til rådmannen, jf. kommunelova § 23.

Utvalet skal føra tilsyn med at vedtak vert sette i verk og etterlevde.

5.1 Intern kontroll

Kontrollutvalet fører tilsyn med at forvaltninga av kommunen sine verdiar er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internt kontrollopplegg, og dersom det vert naudsynt gje innstilling med tilråding om at det må gjerast tiltak.

5.2 Årsrekneskap/årsmelding

Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i at rekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar.

Kontrollutvalet skal gi uttale til kommunestyret om rekneskapen, med kopi til formannskapet. Kopien må vera formannskapet i hende tidsnok til at det kan ta omsyn til han før det gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at det årleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av verksemda til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøkje om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte. Kontrollutvalet skal, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret, velje tema og utforme problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegvurdering.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for ein slik plan skal det gjennomførast ein overordna analyse av kommunen si verksemd basert på risiko- og vesentlegvurderingar. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

5.4 Selskapskontroll

Kontrollutvalet skal sjå til at det blir gjennomført kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap. I heileigde kommunale selskap har kontrollutvalet rett til å vere til stades i generalforsamling, representantskap og andre eigarorgan. Kontrollutvalet og kommunen sin revisor skal varslast når det skal haldast slike møter.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsetja reglar for kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap.

5.5 Gransking

Kontrollutvalet skal kunne iverksette gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om ein eller fleire enkeltpersonar har gjort feil eller brote reglar

Gransking kan iverksetjast på eige initiativ eller dersom ordførar eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering frå rådmannen

Kontrollutvalet kan som ledd i å føre tilsyn med forvaltninga be rådmannen orientere om aktuelle saker og tema.

6 MØTE OG SAKSHANDSAMING

Møta i kontrollutvalet skal haldast for lukka dører jf forskrift §19, såframt utvalet ikkje har vedteke noko anna.

Dørene skal likevel stengjast dersom utvalet skal handsama opplysningar som er underlagt teieplikt.

6.1 Førebuing / møteinnkalling / sakliste

Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet.

Rådmannen får tilsendt innkalling med sakliste til orientering, og møter når han vert kalla inn til møta. Rådmannen eller andre tilsette i kommunen kan verta innkalla til kontrollutvalet for å orientera om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommune vert kalla inn til møte, skal rådmannen orienterast om dette på førehand.

Rådmannen kan la seg representera av fullmektig når han finn dette høveleg og kontrollutvalsleiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan invitera eksterne personar for å opplysa eller orientera om ei sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlege, men saker som skal unnatakas ålmenta etter lov og forskrifter, skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merka "*ikkje offentlig, jamfør off.lova.*" vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stode i saka.

6.2 Møtestruktur

Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet kan berre treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmane er til stades under møtet.

Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.

Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet, dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

6.3 Habil /inhabil

Kommunelova § 40 nr. 3 gjeld og kontrollutvalet. Når det blir spørsmål om ein medlem er inhabil, skal ikkje medlemmen vera med å handsama spørsmålet, men gå frå møtet.

Dersom ein medlem veit at han vil vera inhabil, må han melda ifrå om dette på førehand, slik at varamedlem kan verta innkalla.

6.4 Melding frå utvalet

Det skal førast møteprotokoll frå møta. Revisor kan forlanga utsegnene sine på møta protokollerte. Utskrift av møteprotokollen skal sendast til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og rådmann, og dessutan til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennast i neste møte og bør vera sendt ut på førehand.

Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til rådmannen når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho.

Saker frå kontrollutvalet skal normalt fremjast direkte til kommunestyret for handsaming. I saker der kontrollutvalet har innstillingsrett, har verken administrasjonssjef eller folkevalde organ høve til å gje innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalet er knytt til saker der kontrollutvalet rapporterer resultat av sitt arbeid. Dette gjeld mellom anna:

- plan for selskapskontroll,
- rapportar frå gjennomførte selskapskontrollar,
- plan for forvaltningsrevisjon,
- rapportar frå gjennomførte forvaltningsrevisjonar,
- rapportering om saker som ikkje er følgde opp av administrasjonen.

Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, skal oversendast ordførar.

6.5 Oppfølging

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i samband med gjennomførte forvaltningsrevisjonar, blir følgde opp. Kontrollutvalet sitt ansvar for oppfølging er retta mot både administrasjonen og andre folkevalde organ. Kontrollutvalet skal også rapportere til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknadar til forvaltningsrevisjonsrapportar er blitt følgde opp. I tillegg skal det rapporterast om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er blitt følgde opp på ein tilfredsstillande måte.

6.6 Fråsegner/uttale

Kontrollutvalet kan gje fråsegn eller uttale seg i saker det får seg førelagt eller i saker dei sjølv vel å handsame. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn eller uttale.

6.7 Undersøking.

Utvalet skal sjå til at det vert sett i verk undersøking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvalet skal sjølv syta for at det vert føreteke undersøking når dei finn det naudsynt.

Det ligg føre plikt for rådmannen å rapportera eventuelle mistankar om misleghald og monalege avvik til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportera dette vidare til kontrollutvalet.

6.8 Rapportering

Kontrollutvalet skal rapportere til kommunestyret resultatet av dei undersøkingar som er gjennomført og resultatet av desse. Dette skal skje ved at uttale til årsrekneskapen vert send kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapportar og rapportar om selskapskontroll vert lagt fram for kommunestyret saman med innstilling som også inneheld tilrådingar, samt at kontrollutvalet avlegg årsmelding som vert sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariat

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvalet treng.

Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvalet vert sette i verk.

Den som utførar sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegga som utvalet gjev.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalet kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand frå sekretariatet og revisjonen når det vert vurdert som naudsynt.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontroll og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal lage forslag til budsjett som skal følgje formannskapet si innstilling til kommunestyret.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Leiaren og nestleiaren har møte- og talerett i kommunestyret når utvalet sine saker vert handsama. Er leiar eller nestleiar hindra frå å møta, kan den utvalet peikar ut, få møte- og talerett i kommunestyret i han/ho sin stad.

7.5 Informasjon

Det er normalt leiar av kontrollutvalet som uttalar seg til pressa og andre, på vegne av kontrollutvalet, om saker som utvalet har til førehaving.

7.6 Val av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør sjølv om kommunen skal tilsetje eigne revisorar, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annan revisor. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.7 Val av revisor

Dersom kommunestyret vedtek å konkurranseutsette heile eller deler av revisjonen, føretek kommunestyret sjølv val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet.

8 OPNE HØYRINGAR

8.1 Opne høyringar

Kontrollutvalet kan holde høyringar innafor sitt ansvarsområde. Med høyring meinast eit møte i utvalet der det mottek munnlege forklaringar frå personar som er innkalla for å få belyst ei spesiell sak eller saksområde. Høyringane vert halde i følgje reglement for kommunestyret, og etter desse reglane.

Ein tredjedel av utvalsmedlemmene kan bestemme at det skal haldast høyring.

Høyringa skal i utgangspunktet være open, men utvalet kan med vanleg fleirtal vedta at heile eller deler av høyringa kan være lukka, til døme som følgje av at dei som skal høyrast berre ønskjer å uttale seg i lukka møte. Utvalet kan berre ta imot teiepliktige opplysningar for lukka dører. Under ei opa høyring må utvalet sine medlemmene ikkje gjengi eller vise til opplysningar som er underlagt teieplikt.

8.2 Føremål

Føremålet med reglane er å sikre kontrollutvalet sin informasjonstrong, ei god framdrift i høyringa og å ivareta den innkalla sin rettstryggleik.

8.3 Førebuing av høyringa

Før høyringa gjennomfører kontrollutvalet eit saksførebuinge møte. På dette møtet skal utvalet gjennomgå kva problemstillingar som ein ønskjer å få belyst. Det skal vidare fastsetjast ein framdriftsplan for møtet som m.a. kan fastsetje taletid for den einskilde som er innkalla, rekkefølge og hovudspørsmål.

På det saksførebuinge møtet skal det veljast ein hovudutspørjar for høyringa.

8.4 Den innkalla sin stilling

Innkallinga skal sendast i så god tid som mogeleg. Det skal opplysast om kva sak eller saksområde som er tema for høyringa, informerast om moglegheit til å reservere seg frå å møte for eksterne aktørar, og moglegheit for alle til å krevje å verta høyrd i lukka møte. Kopi av dette reglementet skal følgje innkallinga.

Den innkalla skal ha tilgong til utvalet sine saksdokument dersom desse ikkje er underlagt teieplikt.

Den innkalla har høve til å ha med seg medhjelpar(ar) og har rett til å konferere med medhjelpar(ar) før svar vert gjeve. Medhjelpar(ane) kan også supplere forklaringa.

Dei innkalla avgjer sjølv om dei vil svare på utvalet sine spørsmål, og kan be om å få gje forklaring for lukka dører. Dersom slik oppmodning vert sett fram, skal høyringa avbrytast og avgjerda takast i lukka møte.

8.5 Gjennomføring av høyringa

Utvalsleiar innleiar høyringa ved å orientere om temaet for høyringa og dei prosedyrar som gjeld. Før utvalet startar utspørjinga skal den innkalla få høve til å gi ein framstilling av saka.

Etter at hovedutspørjar er ferdig med sine spørsmål, kan utvalsmedlemmene stille oppfølgingsspørsmål.

Den innkalla skal gis høve til å samanfatte saka etter at utspørjinga er ferdig. Meiningsutveksling mellom utvalsmedlemmer skal ikkje finne stad under høyringa.

Det skal ikkje voterast eller treffast konklusjonar under høyringa. Utvalet avgjer i møte korleis opplysningane som kom fram under høyringa skal følgjast opp. Det skal førast referat frå høyringa.

8.6 Kunngjering

Opne høyringar i kontrollutvalet skal kunngjerast.

9 IVERKSETJING

Reglementet trer i kraft straks det er vedtatt.

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	25/14
Kommunestyret		

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	217	

INVITASJON - SELSKAPSKONTROLL - HAUGALAND KRAFT AS OG HAUGALAND NÆRINGSPARK AS - PROSJEKTPLAN

Vedlegg: Prosjektplan – Selskapskontroll av Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS fra Deloitte AS - to versjonar (side 21 om timefordeling: ikkje off. Offl § 13, jf. § Fvl 13) Vert ikkje sendt ut.

Bakgrunn:

Kommunane er pålagt å utføre selskapskontroll av eigne selskap, jf. kommunelova § 77.5. Bestillerfunksjonen er lagt til kontrollutvalet i kommunane.

Haugaland Kraft AS med dotterselskap er med i alle av eigarkommunane sine planar for selskapskontroll for inneverande periode. Selskapet er kommunalt heileigd av 7 kommunar på Haugalandet. Haugaland Kraft AS har eit heileigd dotterselskap, Haugaland Næringspark AS. I tillegg har Haugaland Kraft AS eigardelar i 10 ulike selskap.

Spørsmålet om selskapskontroll vert no tatt opp med kontrollutvala i alle eigarkommunane med sikte på å gjere ei samordna gjennomgang.

Karmøy kontrollutval bad i møte 11.06.14, sak 20/14 om at det ble lagt fram utkast til prosjektmandat for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Haugaland Kraft AS inkludert dotterselskap til deira fyrste møte til hausten. Selskapet er blant dei prioriterte i plan for selskapskontroll 2012-2016.

Vidare vedtok Karmøy kontrollutval følgjande::

Karmøy kontrollutvalg ønsker å invitere de andre eierkommunene til å delta og sekretariatet får ansvar for å legge fram invitasjon og utkast til prosjektmandat til behandling i de øvrige kontrollutvalgene til høsten.

Prosjektmandat:

Deloitte AS har oversendt utkast til korleis prosjektet kan gjennomførast den 19.08.14, sjå vedlegg. Prosjektplanen er i to versjonar, ein kor timefordelinga er ikkje offentlig (Off.§ 13, Fvl § 13).

Hovudformålet med selskapskontrollen vil vere å undersøke og vurdere om Haugaland Kraft AS og dotterselskapet Haugaland Næringspark AS har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.

Følgjande problemstillingar vil bli undersøkt:

- 1. I hvilken grad har eierkommunene utarbeidet eierstrategier eller andre føringer for Haugaland Kraft?**
- 2. Hvordan samhandler eierkommunene når det gjelder eierstyring og oppfølging av Haugaland Kraft?**
- 3. Hvordan er styrerepresentantene valgt og i hvilken grad er det stilt bestemte krav til kvalifikasjoner o.l.?**
- 4. Hvordan blir eierkommunene informert om driften og utviklingen i selskapet og datterselskapet?**
- 5. Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom eiere, styret og selskapets daglige ledelse i Haugaland Kraft og i Haugaland Næringspark?**
- 6. I hvilken grad blir krav, retningslinjer og anbefalinger fra eierne og KS fulgt opp av Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark?**
 - a. Driver selskapene i samsvar med vedtektene og sentrale krav/føringer fra eierkommunene?
 - b. Følger selskapene opp sentrale anbefalinger fra KS?
- 7. I hvilken grad har Haugaland Kraft etablert en tilfredsstillende styring av datter--selskapet Haugaland Næringspark?**
- 8. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert system og rutiner for å sikre at selskapet driver i samsvar med sentrale bestemmelser i aksjeloven?**
 - a. I hvilken grad gjennomfører selskapene generalforsamlinger i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?
 - b. I hvilken grad utøver selskapsstyrene sitt tilsynsansvar i samsvar med bestemmelser i aksjeloven?
- 9. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å sikre en økonomisk forsvarlig drift av selskapet?**
 - a. I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjetter?
 - b. I hvilken grad gjennomfører selskapene risikovurderinger i forbindelse med større investeringer?

- c. I hvilken grad har selskapene etablert rutiner for utarbeidelse og oppfølging av budsjett i større prosjekter?*
- d. Har selskapene hatt en økonomisk utvikling i samsvar med eierne sine uttrykte forventninger?*

10. I hvilken grad har selskapene etablert retningslinjer for innkjøp?

11. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?

- a. Hva omfatter selskapenes etiske retningslinjer og hvordan er disse gjort kjent blant de ansatte?*
- b. I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til faren for økonomiske misligheter?*
- c. I hvilken grad er det etablert rutiner og kontroller knyttet til å forhindre og eventuelt avdekke økonomiske misligheter?*
- d. Er det etablert rutiner for varsling og hvordan er eventuelt disse gjort kjent blant de ansatte?*

12. I hvilken grad Haugaland Kraft etablert retningslinjer når det gjelder kjøp av eierdeler i andre selskap og hvordan blir eventuelt disse etterlevd?

- a. I hvilken grad blir det gjennomført risikovurderinger knyttet til kjøp av eierdeler i andre selskaper?*
- b. I hvilken grad blir eierkommunene involvert ved kjøp av eierdeler i andre selskaper?*
- c. I hvilken grad sikrer Haugaland Kraft at selskap som en har eierdeler i har retningslinjer som bidrar til å sikre etisk atferd og å unngå økonomiske misligheter?*

13. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark etablert retningslinjer knyttet til sponing, og i hvilken grad blir disse etterlevd?

14. I hvilken grad har Haugaland Kraft og Haugaland Næringspark system og rutiner som bidrar til å ivareta systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS) i samsvar med bestemmelser internkontrollforskriften?

15. I hvilken grad har selskapet gjennomført ROS analyse og utarbeidet en beredskapsplan i samsvar med beredskapsforskriften?

- a. I hvilken grad er avvik som ble avdekket i NVE (Norges Vassdrags- og Energi-direktorat) sitt tilsyn av Haugaland Kraft i mars 2014 blitt fulgt opp av selskapet?*

(Tilsynet var knyttet til krav i energiloven, energilovforskriften og beredskapsforskriftene)

Avgrensing

I selskapskontrollen vil revisjonen ikkje legge særleg vekt på den enkelte eigarkommunes eigarskapsforvaltning. Fokuset i denne kontrollen er på selskapet og utvalte tilhøve knytte til drifta av selskapet. Dersom kontrollutvala ønskjer at revisjonen skal gjennomføre ei breiare kontroll av eigarskapsforvaltninga i den enkelte kommune, kan prosjektet utvidast til å omfatte ytterligare problemstillingar knytte til dette.

Det visast nærare om metode i planens kapittel 2. Av metodar som vil bli nytta er det nemnt dokumentanalyse, intervjuar og verifisering og høyring, mellom anna til kommunens generalforsamlingsrepresentantar.

Nærare om revisjonskriteriene kjem fram i kapittel 3.

Tid og ressursbruk

I følgje kapittel 4 om tid og ressursar legg Deloitte AS opp til å gjennomføre prosjektet innanfor ei tidsramme på 380 timer.

Kostnaden for gjennomføring av selskapskontrollen blir foreslått fordelt i samsvar med eigardel i selskapet, og endeleg timefordeling blir klårgjort når talet på eigarkommunar som vil delta i prosjektet er blitt avklart.

Haugaland Kraft AS er eigd av følgjande kommunar (eigardel er i parentes og vil kunne gje følgjande timefordeling):

- Karmøy (44,84 % / 170 timer - 27.03.14)
- Haugesund (31,97 % / 121 timer – 03.09.14)
- Tysvær (9,80 % / 38 timer – 09.09.14)
- Vindafjord (6,85 % / 26 timer – 16.09.14)
- **Sveio (5,05 % / 19 timer – 16.09.14)**
- Bokn (1,08 % / 4 timer – 04.09.14)
- Utsira (0,41 % / 2 timer - 19.09.14)

Dei andre utvala har også møta sine i september og vil bli forelagt invitasjon og prosjektplan, og får høve til å komme med innspel til prosjektplanen. Pr i dag har Haugesund, Tysvær og Bokn kontrollutval slutta seg til invitasjonen.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er ca. 200 timer pr år ut frå det kommunestyret ha gjeve i budsjett for 2014. Utvalet har bestilt forvaltningsrevisjonsrapport i år, men då selskapskontrollrapporten kjem på nyåret vil Sveio sine 19 timer bli tatt på nytt budsjett for 2015.

Oppstart kan skje medio september 2014 og ferdigstillast for oversending til kontrollutvala v/sekretariatet medio februar 2015. Dette krev at selskapa og kommunen/kommunane innan avtalte fristar sender inn all etterspurt dokumentasjon, at utvalde personar stiller til og verifiserer intervju, samt at selskapa gjer tilbakemelding på rapportutkast ved verifisering og høyring.

Rapport vil da bli lagt fram for kontrollutvala til handsaming i mars/april, og det blir lagt opp til handsaming i kommunestyret i april/mai 2015.

Kontrollutvalet må før bestilling ta stilling til om dei føreslått problemstillingane dekkjer det kontrollutvalet ønskjer å oppnå med prosjektet.

Sekretariatet gjer merksam på at Deloitte AS òg er rekneskapsrevisor for Haugaland Kraft AS, men at dette i seg sjølv ikkje er grunn nok til at selskapet ikkje kan pota seg å gjennomføre ein selskapskontroll. Denne praksis er tilsvarande den som blir brukt når utvalet bestiller forvaltningsrevisjonar av kommunale einingar som selskapet har revidert rekneskapen for.

Konklusjon:

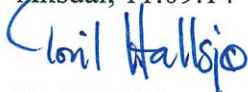
Sekretariatet vil tilrå at den framlagte prosjektplanen blir godkjent. Karmøy kontrollutval har gjeve uttrykk for at dei ønskjer å gjennomføre prosjektet uansett andre eigarkommuners deltaking. Sekretariatet er av den oppfatning at dei ovanneunte 15 problemstillingane på ein god måte dekker spørsmål som vil vere av interesse for alle eigarkommunane, og kostnadene bør dekkast i fellesskap.

Eventuelle endringar/tillegg som utvala måtte ønskje vil bli forsøkt innarbeida i den endelege prosjektplanen. Sekretariatet har gjort framlegg om at utvalsleiarane i dei to største eigarkommunane (Karmøy og Haugesund) får hovudansvar for den endelege prosjektplanen og gjennomføringa av prosjektet.

SEKRETARIATET SITT FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Sveio kontrollutval bestiller selskapskontroll av Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS i samarbeid med dei andre eigarkommunane, i tråd med det utkastet til prosjektplan som ligg føre frå Deloitte AS (med eventuelle endringar som kjem fram i møtet).
2. Totalramma blir sett til 380 timer. Timetalet blir delt på eigarkommunane i samsvar med eigardel i selskapet.
3. Sveio kontrollutval har ikkje innvendingar mot at utvalsleiarane for Karmøy og Haugesund får hovudansvaret for å godkjenne endeleg prosjektplan, timefordeling og gjennomføring av prosjektet.

Aksdal, 11.09.14

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalet	23.09.14	26/14
Kommunestyret	03.11.14	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT – «SPESIALPEDAGOGISKE TILTAK»

Vedlegg: Rapport- forvaltningsrevisjon –« Spesialpedagogiske tiltak», utarbeida av KPMG AS (eige hefte)

Bakgrunn:

Kontrollutvalet bad i møte 19.11.13, sak 32/13 revisor om å leggje fram utkast til prosjektmandat for gjennomføring av forvaltningsrevisjon innan skulesektoren. Prosjektet har prioritert i plan for forvaltningsrevisjon for inneverande kommunestyreperiode.

KPMG føreslo å fokusere på spesialundervisning og tilrettelagt undervisning, då dei meinte dette området framstod som den mest aktuelle vinklinga for eit prosjekt.

Det sentrale føremålet med prosjektet er å identifisere dei viktigaste årsakene til at omfanget av spesialpedagogiske tiltak i Sveio kommune er så høgt som det er. Det har også vore aktuelt å kartlegge omfanget av tiltak som vert gitt.

Uavhengig av føremål skulle revisjonen kome med tilrådingar i slutten av rapporten, dersom det blei avdekka forbettringspunkt.

Utvalet vedtok i møte 28.01.14, sak 3/14 å bestille prosjektet, og at revisor skulle komme med delrapportering om arbeidet til neste møte 29.04.14.

Utvalet vedtok i sak 3/14 følgjande:

*Sveio kontrollutval bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet om **spesialpedagogiske tiltak i skule og barnehage** med formål å identifisere de viktigaste årsakene til at omfanget av spesialundervisning i Sveio kommune er så høgt som det er.*

Ønska problemstillingar er å:

1. kartlegge bruken av sosialpedagogiske tiltak (kven mottar, dei vanlegaste grunngevingane for at born/elevlar får til tilbod m.m),

2. finne dei viktigaste/meste sentrale årsakene til at talet på timar er høgt,

3. samanlikne omfanget med seg sjølv over tid og med andre, samanliknbare kommunar og elles i tråd med det utkast til prosjektmandat som ligg føre frå KPMG AS.

Ramma for prosjektet vert sett til maksimalt 200 timer.

Kontrollutvalet ønskjer til neste møte 29.04.14 at revisor legg fram ei utgreiing om problemstilling 3 som del av prosjektet før intervjuet vert starta opp.

Sveio kontrollutval inviterer prosjektleiar av Haugalandsløftet og kommunalsjef for oppvekst og kultur til neste møte for å orientere og svare på spørsmål knytte til forvaltningsrevisjonsprosjektet om spesialpedagogiske tiltak i Sveio kommune.

I møtet 29.04.14, sak 7/14 fekk utvalet orientering frå revisor, kommunalsjef og prosjektleiar av Haugalandsløftet.

Rapporten

KPMG har med dette som utgangspunkt gjennomført prosjektet. Rapporten har vore sendt til Sveio kommune til uttale. Rådmannens kommentarar er innarbeida i rapporten. KPMG v/Ingvill Strand har oversendt rapporten til sekretariatet 09.09.14.

Saksutgreiing:

Rapporten inneheld innleiingsvis eit samandrag av hovudbodskapen i revisor sine funn. Her kjem også revisor sine tilrådingar fram. Føremål, metode og revisjonskriteria vert presentert i kapittel 1. I kapittel 2 vert sentrale område innanfor spesialpedagogikk presentert. I kapittel 3 vert det gjort greie for omfang av spesialpedagogisk hjelp i kommunen. I kapittel 4 går det fram korleis kommune utøver spesialpedagogisk hjelp i praksis. Vurderingar og tilrådingar vert presentert i kapittel 5. Uttale frå rådmannen er tatt inn i kapittel 6.

I vedlegget følgjer revisjonskriteriene som visar til aktuell lov, opplæringslova, kapittel 5 om spesialundervisning. Som vedlegg 2 følgjer eit skjema som visar gjennomgangen av til saman 22 elevmapper.

Revisor har følgjande hovudbodskap og tilrådingar:

Kommunen sitt arbeid knytt til spesialpedagogiske tiltak er godt. Prosessar fylgjer regelverket i opplæringslova og det er klare indikasjonar på at arbeidet har positiv effekt.

Samstundes har vi peika på at brutto driftsutgifter for styrka tilbod til førskoleborn er relativt høgt. Dette bør sjåast i samanheng med kommunen si prioritering av tidleg innsats og spesialpedagogisk ressursteam. I tillegg bør det og sjåast i samanheng med at del elevar med spesialundervisning vert lågare dess høgare alderstrinn – noko som gjer at ein presumtivt "sparer" kostnader.

«Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt» i grunnskolen er rett i overkant av snittet i Kostragruppe 2.

Vi rår til at kommunen samlar alle med vedtakskompetanse knytt til spesialpedagogiske tiltak for ei felles erfaringsutveksling og gjennomgang av mellom anna:

- Avgjerslegrunnlag for vedtak.
- Samarbeidet med PPT.

- *Kor vidt timar/ ressursar brukt til spesialpedagogiske tiltak bør dokumenterast meir detaljert,*
- *Grunnlag for ytterligare samarbeid på tvers av skulane ved gjennomføring av spesialpedagogiske tiltak – vert ressursane nytta best mogleg pr. i dag.*

Rådmannen har kome med følgjande kommentar:

Forvaltningsrevisjonen er ei god innføring i korleis bruk av spesialpedagogisk hjelp i Sveio kommune vert løyst, kven brukarane er, og utviklinga gjennom dei siste åra.

Rådmannen ser at det kunne vore interessant med andre tilnærmingar i samband med å få fram eventuelle «drivare» til at spesialpedagogiske hjelp er aukande.

Det ville og vore ønskeleg å sjå samanhengar over fleire år for dei einskilde barna, og om innsatsen gjev ønska gevinst på lengre sikt.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet ber kommunestyret gjere vedtak om å følgja revisor sin tilråding om å halde ein fellessamling med alle som har vedtakskompetanse innan dette feltet.

Kontrollutvalet er pålagt ei oppfølging av kommunestyret sitt vedtak knytt til rapporten jf. Kontrollutvalsforskrifta § 12, slik at det er naturleg at Sveio kommune v/rådmannen blir bede om å gje ei tilbakemelding på om dette er fulgt opp om cirka eit halvt år etter vedtak i kommunestyret.

Det er kommunestyret som fattar endeleg vedtak i saka. Forskrift om kontrollutval slår fast at kontrollutvalet innstiller direkte til kommunestyret i saker angåande forvaltningsrevisjon.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK OG INNSTILLING TIL**KOMMUNESTYRET:**

1. Sveio kommunestyre har merka seg det som kjem fram i KPMG sin rapport «Spesialpedagogiske tiltak» og tek rapporten til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sitt hovudbodskap og tilråding om ei fellessamling.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 6 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Aksdal, 11. 09.14

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær